

AIMUR JOANDI – 70

Aimur Joandi sündis 27. mail 1948. aastal oma vanemate 40. eluaastal ühena kaksikutest ja peresse sai siis kokku juba seitse last. Lapsepõlve veetis ja sai omad esimesed töökoogemused Lemmakõnnu külas, isa Leo poolt 1933. aastal rajatud Naadimetsa talus, praeguses Põhja Sakala vallas Viljandimaal. Ema Helmi töötas oma kodutalu laudas kol-

hoosi lüpsjana ja Aimur käis emal abis ega pääsenud kaksikõega ka loomakarjas käimisest. Isa Leo töötas Vastemõisa metskonnas kraavide ja teetraside väljamõõtjana. Sageli võeti Aimur ka isaga kaasa appi seadmeid kandma ja loodilatti hoidma. Kooliteed alustas ta 1955. a Kildu algkoolis. Vahepeal muudeti kool 8 klassiliseks ja ta lõpetas selle 1963. a esimese lennu koosseisus. Aastatel 1963–1967 õppis ta Olustvere Põllumajandustehnikumis, mille lõpetas diplomeeritud agronoomina. 1967. a sügisel immatrikuleeriti Aimur Eesti Põllumajanduse Akadeemia (EPA) agronoomiateaduskonna päevasesse õppesse ja 1972. talvel lõpetas stuudiumi õpetatud agronoomi diplomiga. Lõputöö "Ado Johanson Eesti põllumajanduse arendajana" valmis professor Jüri Kuuma juhendamisel ja käsitles Aimuri vanaisa Ado Johanson (1874–1932) elu ja tegevust. Ado Johanson oli omaaegne tuntud Eesti põllumajandustegelane, publitsist ning poliitik. Huvi Eesti põllumajanduse arenguloo vastu viis Aimuri tööle teaduri ametikohale 1968. a rajatud Eesti Põllumajandusmuuseumi, millega oli ta aktiivselt seotud juba tudengipäevil. 22. detsembril 1972. aastal mobiliseeriti ta Nõukogude Armeesse, kus teenis kuni 3. novembrini 1973. aastal, algul noorsõdurina Eesti pinnal Kloogal, seejärel küllaltki karmides tingimustes Venemaal Saraatovi lähistel ja paar viimast kuud reservohvitseride kursustel Kaasanis. Sõjaväeteenistust hindas ta ise kui mehistumise perioodi. Vahetult sõjaväeteenistusele eelnes abiellumine Tartu Ülikooli arstitudengi Marega ja pärast abikaasa õpingute järgset tööle suunamist maale, läks ka Aimur temaga kaasa ning töötas aastatel 1976–1980 Jõgevamaal Saadjärve majandis osakonnajuhatajana ja oli pärast veel mõnda aega Palal, ohutustehnika inseneri ametkohl. Seejärel pärast uuesti muuseumisse naasmist algas Aimur Joandil selle perioodi kõige teguderohkem ja viljakam aeg. Põllumajandusmuuseumi kogude täiendamise kõrval ilmus rohkesti põllumajanduse ajalugu ja muuseumi tegevusi kajastavaid artikleid aastaraamatutes, ajakirjades ja ajalehtedes.

Kuivõrd vanu talutöid käsitlevaid originaalset filmimaterjali oli saadaval väga vähe, siis otsustati teha paljudest tegevustest ammustele töövõtetele tuginevaid filme. Algul tehti neid koostöös Etnograafiamuuseumiga, kuid kui põllumajandusmuuseumile osteti kaasaegsed filmikaamerad, hakati neid tegema Aimur Joandi

eestvedamisel ise. Nii filmiti puidust freestorude valmistamist, Tori hobusepäeva sündmusi, kunstkärgede tegemist aga ka suurfarmide piimatootmist, muuseumi kogumistöid jpm kokku 15 filmi. Neist parimaks õnnestumiseks pidas Aimur Joandi ise "Lina" (1984), mida näidati ka Eesti ja Rootsi TV-s ja mis kogus konkurssidel rohkesti auhindu, neist peaauehinna Moskvas, Tallinnas ja Liepajas (Läti). Huvi filminduse vastu viis ta osa võtma filmiamatööride tegevusest, kus ta sai õpetust mitme professionaalse filmilavastaja (E. Nõmberg, K. Kiisk) käe all, osales amatöörfilmide festivalidel ja sõpruskohtumistel Lätis, Ukrainas jm. Peale filminduse oli tal huvialasid veelgi. Juba põhikoolist alates huvitus Aimur fotograafiast, näitemängudest ja oli kodulooringi esimees. Koos vanematega huvitus jahipidamisest ja mesindusest. Viimane võinuks olla hiljem ka heaks tuluallikaks mesilasmürgi kogumise näol. Kuid sellest tuli loobuda, kuna vastava aparaadi kasutamine muutis mesilased õelaks ning ohtlikuks nii ümbruskonnale kui endale. Aimur huvitus ka muusikast. Juba koolipoisina õppis ta mängima viiulit, kitarrit ja puhkpillidest baritoni, hiljem ka altsaksofoni ja trompetit. Mängis ja esines mitmete orkestrite koosseisus.

Kui hakati uuesti looma talumajapidamisi, tegeles ta talupidamise propageerija ning organiseerijana ning oli Tartu Talunike Liidu asutajaid, selle tegevjuht ja aitas panna aluse ka nõustamissüsteemile. Tema toimetamisel anti välja taluliidu kuukirja "Talu". Samanimelist kuukirja toimetas aastatel 1910–1918 ka tema vanaisa A. Johanson.

Aimur Joandi rajas ka Tartu maakonna Ülenurme valda omale Jänesmäe talu, kuhu ehitas perele elumaja, lisaks kasvumajad ning abihooned. Aimur pidas ka põldu, kus kasvas teravilja, rapsi, kartulit ning ühel aastal ka lina, pidas mesilasi, kasvas köögivilja ning marjakultuure. Talutööde kõrval jätkus tal energiat kirjutamiseks nii koduloolisi kui põllumajanduslikke harivaid artikleid ajalehtedele, eriti maakonnalehes "Sakala" ja mitmetele ajakirjadele. Teda paelus eriti kodukandi, Suure-Jaani valla kultuuripärand, samuti sealtkandist pärit Eesti põllumajanduses ning teaduses silmapaistvate inimeste elulood. Kokku on tema sulest ilmunud neliteist monograafiat, neist enamik isikuloolised. Aimur Joandi oli ka Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi liige, osales innukalt selle tegevuses, aitas korraldada ka ise mitmeid seltsi ettevõtmisi. Aimur oli sagedane esineja konverentsidel, seminaridel ja kultuurilooapäevadel ning tema toel jätkati prof Jaan Lepajõe poolt kunagi alustatud kultuuriürituse "Lepakose lugemiste" traditsiooni endise Suure-Jaani valla Lepakose talus. Samas jätkas ta Eesti Põllumajandusmuuseumi rahvaga tihedaid suhteid. Raske haigus viis Aimur Joandi meie hulgast 25. märtsil 2014. aastal.

Koos arstist abikaasa Marega on Aimur Joandi üles kasvatanud kolm tegusat poega ja oli ka nende peredesse sündinud lastelastele igati tubliks vanaisaks.

Jaan Kuht